

Anadolu'da Kurulan İlk Jeoloji Bölümünün Öyküsü

KTÜ Jeoloji Mühendisliğinin 60. Yılı

İstanbul ve Ankara dışında Anadolu'da kurulan ilk Jeoloji Bölümü, 1965 yılında Trabzon'da eğitime başlayan Karadeniz Teknik Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği Bölümüdür.

Üniversitenin kuruluş kanunu gerekçesinde Karadeniz Bölgesi'nde maden ve enerji araştırmaları ana hedef olarak belirlenmiş ve bu amaçla kurulan ilk bölümlerden biri de Jeoloji Mühendisliği olmuştur. Jeoloji Mühendisliği Bölümü 60 yıllık süreçte (1965-2025), akademik kadroları, verdiği mezunları ve yaptığı araştırmalarla hem ülke kalkınmasına ve hem de yer bilimlerine çok önemli katkılar sağlamıştır.

Sadettin Korkmaz
KTÜ Jeoloji Mühendisliği Bölümü
Emekli Öğretim Üyesi
korkmaz@ktu.edu.tr

Giriş

İstanbul ve Ankara dışında Anadolu'da kurulan ilk Jeoloji Bölümünün öyküsü, 14 Aralık 1965 tarihinde Trabzon'a gelen ve KTÜ'de görev alan Alman Jeolog Prof.Dr. Hans Pflug ile başladı. Bu yazıda kuruluşundan günümüze bölümün 60 yıllık süreçteki öyküsü ele alınmıştır.

Ülkemizde modern anlamda üniversiteler Cumhuriyet döneminde kurulmaya başlanmış olup, ilk olarak İstanbul Üniversitesi (1933), İTÜ (1944) ve Ankara Üniversitesi (1946) kurulmuştur. İstanbul ve Ankara dışında Anadolu'da kurulan ilk üniversite Karadeniz Teknik Üniversitesi'dir (KTÜ). 20 Mayıs 1955 tarihinde kurulan KTÜ'de alt yapı ve öğretim elemanı yetersizliği nedeniyle, eğitim-öğretime ancak 2 Aralık 1963 tarihinde İnşaat Mühendisliği ve Mimarlık bölümleri açılarak başlanabilmektedir [1]. Karadeniz Teknik Üniversitesinin ülkemizin en eski dördüncü üniversitesi, ikinci teknik üniversitesi ve Anadolu'da kurulan ilk üniversitesi olmasının yanı sıra, Jeoloji Mühendisliği Bölümü de, üniversitenin üçüncü ve ülkemizin en eski dördüncü ve Anadolu'da kurulan ilk Jeoloji Mühendisliği Bölümüdür.

1955 yılında Meclis Başkanlığına sunulan Trabzon'da Karadeniz Teknik Üniversitesi'nin kuruluş kanunu teklifinin 2 numaralı gerekçesinde; *"Karadeniz'in doğu kuzey bölgesi bir maden bölgesidir. Rus hududundan Samsun'a doğru uzayan araziye bakır bölgesi olarak bakmak yerinde olur. Zira bölgeyi teşkil eden vilayetlerin hemen hepsinde bu madenin filizlerine tesadüf edilmektedir. Nitekim, Murgul Bakır Fabrikası, tarihi Harşit maden sahası bu bölgededir. Yine bölgenin hemen her vilayetinde manganez madeni vardır. Bu madenlerin bolluğu bölge halkının maden işlerine karşı hususi bir istidadını yaratmış olacak ki, bu havalide el sanatı olarak, baskül, demir masa, tırpan, makas, çakı ve cins cins bıçaklar yapılmakta ve satılmaktadır".*.... *"Doğu-kuzey Karadeniz bir enerji kaynağıdır. Buralarda sık sık derelere rastlanır. Bunların membarları ile mansapları kısa fakat meyilleri yüksek ve taşıdıkları su miktarları pek ehemmiyetlidir. Araklı Karadere'de, Rize İkizdere'de Trabzon Değirmendere'de yapılan etütlerde yüksek miktarda elektrik enerjisi alınabileceği anlaşılmıştır"* denilmektedir [2]. Bu bağlamda, kurulacak teknik üniversiteye yüklenen misyonlar arasında maden ve enerji araştırmaları önemli bir yer tutmaktadır.

Kanun gerekçesinde belirtilen bu hedefler, aynı zamanda günümüzde Jeoloji Mühendisliği Bölümünün misyon ve vizyon hedefleri arasında yer almaktadır. Bu hedefler doğrultusunda Karadeniz Bölgesine ilişkin Sinop'tan Artvin'e,

Trabzon'dan Bayburt'a kadar çok sayıda lisansüstü tez, araştırma raporu, makale ve TÜBİTAK projeleri yapılmıştır. Projelerde bölgenin jeolojik ve tektonik özellikleri, magmatizması, maden potansiyeli ve özellikle doğal afetlere ilişkin konular öne çıkmaktadır.

Yer bilimlerinde ülkemizin köklü eğitim kurumlarından olan KTÜ Jeoloji Mühendisliği Bölümü, 60 yıllık (1965-2025) süreçte akademik kadroları, yaptığı araştırma ve yayınlar, verdiği mezunlar ve bilgi birikimi ile ülke kalkınması ve gelişmesine çok önemli katkılar sağlamış ve yer bilimlerinde bir "Karadeniz Ekolü" yaratmayı başarmıştır.

Kuruluş

Karadeniz Teknik Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği Bölümü, 16 Aralık 1965 Perşembe günü toplanan Üniversite Genel Kurulunun 2 numaralı toplantısında Temel Bilimler Fakültesine bağlı Jeoloji Enstitüsü olarak kurulmuş ve bölüme 35 öğrenci alınarak eğitim-öğretime başlanmıştır (Şekil 1), [3]. Jeoloji Enstitüsünün ilk öğretim elemanı ve ilk başkanı 14 Aralık 1965 tarihinde KTÜ'de göreve başlayan Alman Jeolog Prof.Dr. Hans Pflug'tur. Jeoloji Enstitüsünün ilk akademik personeli ise Prof.Dr. Hans Pflug, Öğr. Gör. Dr. Togan Ş. Önay, Ass. Türker Özsayar, Ass. Üktaş Ağar ve Ass. Özkan İşgüden'dir [4].

Jeoloji Mühendisliği Bölümü, KTÜ'de İnşaat Mühendisliği ve Mimarlık bölümlerinden (1963) sonra kurulan en eski üçüncü bölümdür. 1965 yılında eğitim-öğretime başlayan Jeoloji Mühendisliği Bölümü, 1973 yılına kadar Temel Bilimler Fakültesi bünyesinde yer almıştır. 1973 yılında Yer Bilimleri Fakültesi kurulmuş ve bu fakülteye bağlanmıştır. 2547 sayılı YÖK Kanunu ile birlikte yapılan yeni düzenlemeye göre Yer Bilimleri Fakültesi kapatılmış ve Jeoloji Mühendisliği Bölümü 1982 yılında yeni kurulan Mühendislik-Mimarlık Fakültesi bünyesinde yer almıştır. 2005 yılında ise bu fakülte Mühendislik ve Mimarlık fakülteleri olarak ikiye bölünmüş, Jeoloji Mühendisliği Bölümü yeni kurulan Mühendislik Fakültesine bağlanmıştır.

Jeoloji Mühendisliği Bölümü 1965/1966 döneminde kent merkezinde, Esentepe (Arafilboy) Mahallesinde bulunan bir ilkokul binası ile yarındaki barakalarda eğitim-öğretime başlamıştır

16.Aralık.1965 Perşembe günü saat 15.00 de Üniversite Öğretim Üye ve yardımcı-
larının toplantı tutanağı. **Nº 2** *Sonuç*

Jeoloji kürsüsü Öğretim görevlisi Dr.Müh.Togan Ş.Önay bu bölümün açıl-
masının zamanı geldiğini ve buraya 30 öğrenci alınmasının doğru olacağını söy-
ledi.

Diğer hazır bulunanlar,Kimya,Fizik ve İktisat bölümlerinin açılması ha-
susunda fikirler beyan ettiler.

Netice olarak:Jeoloji bölümünün açılmasına,bu bölüme 35 öğrenci alınma-
sına ve bu öğrencilerin yalnız jeoloji bölümü öğrencisi olmalarına ve jeoloji
bölümünün Öğretim programı hazırlanarak ilgili kürsülerin bu çalışmalarına bağlı-
yarak derslerin verilmesine oy birliği ile karar verildi.

1-Dekan Prof.Dr.Halis Duman	12-Asis.Y.Müh.Turgut Teberdar
2-Prof.Dr.H.D.Pflug	13- " " Mehmet Atılğan
3-Doç.Dr.Turgut Oğuzer	14- " " Necip Yaman
4-Dr.Müh.Togan Ş.Önay	15- " Aylâ Aydın
5-Dr.Müh.Erdoğan Özbenli	16- " Nural Onat
6-Dr.Müh.Minar Erdem Aksoy	17- " Burhanettin Oral
7-Öğ.Gö.Y.Müh.Aytemin Akagün	18- " Ergun Bayar
8- " " Ahmet Saka	19- " Yavuz Gündüzalp
9- " " Asım Baltacıgil	20- " Selâhattin Aydın
10-İng.Okutmanı Cemal Enisoglu	21- " Cemil Tunç
11-Asis.Y.Müh.Mi.Özgünül Aksoy	

Şekil 1. KTÜ Jeoloji Mühendisliği Bölümünün kuruluş kararı (16 Aralık 1965) [3]

[4, 5]. Bölüm 1966 yılının sonunda kampüsteki Temel Bilimler Fakültesi binasına ve 1975 yılının sonunda da bugünkü kendi binasına taşınmış olup, burada eğitim-öğretim yapmaya devam etmektedir (Şekil 2).

1965-66 döneminde eğitim-öğretime başlayan bölüm, 1970 yılına kadar 5 yıllık eğitim, 1970-71 eğitim-öğretim yılından itibaren ise 4+2 yıllık sisteme geçmiştir (Şekil 3). Bölüm ilk mezunlarını 1970 yılında Jeoloji Yüksek Mühendisi unvanıyla vermiştir.

İlk Akademik Kadro

Jeoloji Mühendisliği Bölümünün 1965/66

yılındaki ilk akademik kadrosunda (1. Kuşak akademik kadro) Alman Jeolog Prof.Dr. Hans Pflug, Öğr. Gör. Dr. Togan Ş. Önay, Ass. Türker Özsayar, Ass. Ükkaş Ağar ve Ass. Özkan İşgüden yer almıştır. Daha sonra bu kadroya 1966 yılında Ass. M. Rifat Bozkurt, Ass. Aşkın Burşuk, 1967 yılında Dr. Altan Gümüş, 1969 yılında Dr. Remzi Dilek, Dr. Yusuf Tatar, Ass. Fikret Tarhan, 1970 yılında Dr. İsmet Gedik, Dr. Atasever Gedikoğlu, Ass. Salim Genç ve Ass. Mesut Köseoğlu, 1971 yılında Doç. Dr. Güner Göymen ve Dr. Selahattin Pelin, 1974 yılında Doç. Dr. Mustafa Aslaner ve 1975 yılında da Dr. Selçuk Tokel katılmıştır (Şekil-4) [4].

Şekil 2. Jeoloji Mühendisliği Bölümünün 1965 yılında eğitime başladığı ilk üniversite binası ve baraka ders-haneler ile günümüzdeki bölüm binası [5].

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ Temel Bilimler Fakültesi Jeoloji Bölümü									
DERS PROGRAMI									
Dersler	I Sömeatr				II Sömeatr				
	D	T	L	P	D	T	L	P	
Y. Matematik	2	3	-	-	2	3	-	-	Aylâ Aydın
Fizik	2	3	-	-	2	3	-	-	B. Oral
Genel Kimya	4	4	-	-	4	4	-	-	Reşat Ün
Mineroloji I	2	3	-	-	-	-	-	-	T.Ş. Onay
Mineroloji II	-	-	-	-	2	3	-	-	T.Ş. Onay
Genel Jeoloji	3	4	-	-	3	4	-	-	H.D. Pflüg
Jeolojik Çizim	-	5	-	-	-	5	-	-	H.D. Pflüg
Yabancı Dil	4	-	-	-	4	-	-	-	Y.D.O. veriy
Hümanistik Bilgi	2	-	-	-	2	-	-	-	

V. Yarıyıl	Ders	Labo.	Tat.	Öğretim Üye ve Yardımcıları
Yapısal Jeoloji	2	-	2	Prof. Dr. İhsan Ketin
Petrografi	2	2	-	Dr. Mustafa Aslaner
Fiziko-Kimya	3	-	-	As. Doğan Sümengen
Jeomorfoloji	2	-	-	
Optik Mineroloji	1	2	-	Dr. Mustafa Aslaner
Yapı Kalınaması	2	-	-	Prof. Dr. Ruki Kafescioğlu
Sediment Petrografi	1	2	-	(1967-68 de yok)
Yeraltı Topoğrafyası	4	-	-	Doç. Dr. Erdoğan Çabanlı
Spektrografi	1	1	-	
Tatbiki Jeofizik	2	2	-	Doç. Dr. Mehmet Dizioglu

VI. Yarıyıl	Ders	Labo.	Tat.	Öğretim Üye ve Yardımcıları
Yapısal Jeoloji	2	-	2	Prof. Dr. İhsan Ketin
Petrografi	2	2	-	Dr. Mustafa Aslaner
Fiziko-Kimya	3	-	-	As. Doğan Sümengen
Optik Mineroloji	1	2	-	Dr. Mustafa Aslaner
Yapı Kalınaması	2	1	-	Prof. Dr. Ruki Kafescioğlu
Jeokimya	2	1	-	Prof. Dr. Galip Sağiroğlu
Sediment Petrografisi	1	2	-	(1967-68 de yok)
Yeraltı Topoğrafyası	2	-	-	Doç. Dr. Erdoğan Çabanlı
Kristal Strüktürü	2	1	-	
Tatbiki Jeofizik	2	2	-	Doç. Mehmet Dizioglu

Şekil 3. Jeoloji Mühendisliği Bölümünün ilk ders programları (1965/1966/1967) [3].

Uçan Profesörler

1965-1980 yılları arasında bölümün gelişmesinde ve eğitim faaliyetlerinde İTÜ ve İstanbul Üniversitesi öğretim üyelerinin şüphesiz ki çok büyük katkıları olmuştur. Özellikle İstanbul Teknik

Üniversitesinin desteği 1980 yılına kadar devam etmiştir. Bu süreçte İTÜ'den Prof. Dr. İhsan Ketin, Prof. Dr. Galip Sağiroğlu, Prof. Dr. Ekrem Göksu, Prof. Dr. Kazım Ergin, Prof. Dr. Kemal Erguvanlı, Prof. Dr. Aydin Göktekin, Prof. Dr. Cemal Birön,

Şekil 4. a) Jeoloji Mühendisliği Bölümünün birinci kuşak akademik kadrosu (1983);
b) Prof. Dr. Kemal Erguvanlı Trabzon yakınlarında öğrencilerle arazide (1976);
c) Dr. Altan Gümüş ilk öğrencilerle Divriği demir madeninde (1968).

Prof. Dr. Erdoğan Yüzer, Prof. Dr. Şakir Abdüsselamoğlu, Prof. Dr. Nezihi Canitez, Prof. Dr. Ergin Arioğlu ve Doç. Dr. Muzaffer Sencer; İstanbul Üniversitesinden Prof. Dr. Fuat Baykal, Prof. Dr. Atife Dizer, Prof. Dr. Mehmet Akartuna, Prof. Dr. Mehmet Dizioğlu; MTA'dan Doç. Dr. Sadrettin Alpan ve Dr. İsmail Seyhan değişik tarihlerde o zamanki söylemlerle "uçan profesörler" olarak KTÜ'de ders vermişler ve çeşitli araştırmalarda bölüm elemanlarına öncülük etmişlerdir (Şekil-5) [6].

İlk Öğrenciler ve İlk Mezunlar

Jeoloji Mühendisliği Bölümüne 1965/66 eğitim öğretim yılında 34 öğrenci kayıt yaptırmıştır. Bölüme ilk kayıt yaptıran öğrenci Cengiz Acar'dır. Diğer öğrenciler kayıt sırasına göre şunlardır: Rükzan Doğan, Neşat Konak, Mithat Kayaalp, Turan Demirbaş, Metin Can, Salim Genç, Ömer Çebi, Cevdet Emin, Turan Gülbay, Fevzi Şatır, İhsan Mavi, Mesut Köseoğlu, Ali Arı, Murat Öztürk, Atilla Gözen, Üzeyir Keser, Ertuğrul Baba, Savaş Cicereli, Osman Sungur, Aytekin Köseoğlu.

Şekil 5. Artvin-Murgul'da arazi çalışması; soldan sağa Prof. Dr. Kemal Erguvanlı, Doç. Dr. Selahattin Pelin, Prof. Dr. İhsan Ketin, Doç. Dr. Atasever Gedikoğlu, Prof. Dr. Şakir Abdüsselamoğlu ve Ass. Ali Van (1983)

lu, Sürur Kaya, A. İhsan Sağlam, İsmail Terlemez, Cevat Karal, İ. Hakkı Güven, M. Turan Bilen, Ali Kamil Nalbantoğlu, Mustafa Ereren, Taner Çakan, Ferhat Bozdağ, İ. Hakkı Kulaksızoğlu, Ayhan Gündüz ve Salih Köseoğlu (Şekil 6).

Jeoloji Mühendisliği Bölümü ilk lisans mezun-

larını 5 yıllık eğitim sistemine göre 1970 yılında, 4 yıllık eğitime tabi olan mezunlarını ise 1974 yılında vermiştir [6]. Jeoloji Yüksek Mühendisi unvanı ile ilk mezun olan ve diploma alan öğrenci Rükzan Doğar'dır. 1970 yılında bölümden 24 öğrenci mezun olmuştur. Bu öğrenciler mezuniyet

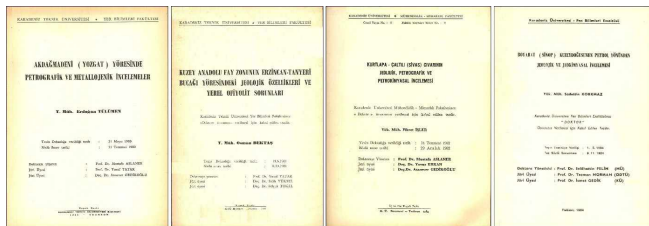
Şekil 6. Jeoloji Mühendisliği Bölümüne 1965 yılında kayıt yaptıran ve 1970 yılında mezun olan ilk öğrenciler

sırasına göre şunlardır: Neşat Konak, Mithat Ka-yaalp, Turan Demirbaş, Metin Can, Salim Genç, Cevdet Emin, Fevzi Şatır, Mesut Köseoğlu, Ali Arı, Üzeyir Keser, Sürur Kaya, A. İhsan Sağlam, İsmail Terlemez, İ. Hakkı Güven, M. Turan Bilen, Mustafa Ereren, Ferhat Bozdağ, İ. Hakkı Kulaksızoğlu, Ayhan Gündüz, Taner Çakan, Atilla Gözen, Tu-ran Gülbay ve Cevat Karal.

Jeoloji Bölümünün yüksek lisans ve doktora programlarından mezun olan ilkler (Tablo 1) ve tezleri (Şekil 7) şunlardır:

Tablo 1. Yüksek lisans ve doktora programlarından mezun olan ilk öğrenciler ve danışmanları

Danışman	Program	Mezun	Mezuniyet Yılı
Doç. Dr. Selahattin Pelin	Yüksek lisans	Mehmet Turan	1978
Doç. Dr. İsmet Gedik	Yüksek lisans	Orhan Olgun	1979
Doç. Dr. Selahattin Pelin	Yüksek lisans	Şenol Çapkinoğlu	1981
Prof. Dr. Mustafa Aslaner	Yüksek lisans	Necati Tüysüz	1982
Prof. Dr. Mustafa Aslaner	Doktora	Dr. Erdoğan Tülümen	1980
Prof. Dr. Yusuf Tatar	Doktora	Dr. Osman Bektaş	1981
Prof. Dr. Mustafa Aslaner	Doktora	Dr. Fikret İşler	1982
Prof. Dr. Selahattin Pelin	Doktora	Dr. Sadettin Korkmaz	1984

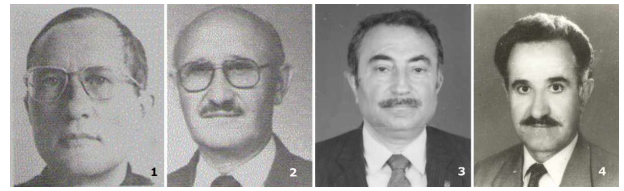

Şekil 7. Jeoloji Mühendisliği Bölümü'nün ilk doktora öğrencilerinin basılı tez kitapları (6).

Bölüm Başkanları

Jeoloji Mühendisliği Bölümünün ilk bölüm başkanı 14 Aralık 1965 tarihinde KTÜ'de göreve başlayan Alman Jeolog Prof. Dr. Hans Pflug'tur. 15 farklı öğretim üyesi bölüm başkanlığı görevini yürütmüştür. 1- Prof. Dr. Hans Pflug (1965-1967),

2- Prof. Dr. Altan Gümüş (1967-1974), 3- Prof. Dr. Mustafa Aslaner (1974-1979), 4- Prof. Dr. Yusuf Tatar (1979-1980) (Şekil 8). Prof. Dr. İsmet Gedik (1980-1982), Prof. Dr. Yusuf Tatar (1982), Prof. Dr. Mustafa Aslaner (1982), Prof. Dr. Şakir Abdüsselamoğlu (1982-1983), Prof. Dr. Remzi Dilek (1983-1994), Prof. Dr. Erkan Tanyolu (1994-1996), Prof. Dr. Mustafa Aslaner (1996-2001), Prof. Dr. Necati Tüysüz (2001-2004), Prof. Dr. M.Burhan Sadıklar (2004-2005), Prof. Dr. Cemil Yılmaz (2005-2008), Prof. Dr. Sadettin Korkmaz (2008-2014), Prof. Dr. Cüneyt Şen (2014-2016). Prof. Dr. M. Ziya Kırmacı (2016-2022), Prof. Dr. Fatma Gültekin (2022-).

Şekil 8. Jeoloji Mühendisliği Bölümünün ilk yıllarında görev yapmış kurucu bölüm başkanları: 1) H.Pflug, 2) A.Gümüş, 3) M.Aslaner, 4) Y.Tatar

İlk Yayınlar ve Kitaplar

KTÜ Jeoloji Mühendisliği adresli ilk Türkçe yayın Dr. Altan Gümüş tarafından Madencilik Mecmuası'nın 1969 yılında 8/4 sayısında yer alan "Tipomorf Mineraller" adlı makaledir. bu makaleyi Yusuf Tatar'ın 1970 yılında MTA Dergisi'nde basılan "Lunghin Geçidi Ofiyolitleri (Maloja/İsviçre)" adlı makalesi ile Fuat Baykal ve Yusuf Tatar'ın aynı yıl TJK Bülteni'nde basılan "Erciyes Volkanizmasının Yaşı Hakkında Yeni Gözlemler" adlı makale izlemiştir. İlk Türkçe sözlü bildiri Yusuf Tatar tarafından 1969 yılında TÜBİTAK II. Bilim Kongresi'nde sunulan "Lunghin Geçidi Ofiyolitleri (Maloja/İsviçre)" adlı bildiridir.

KTÜ Jeoloji Mühendisliği adresli ilk uluslararası yayın Doç. Dr. Altan Gümüş tarafından 1972 yılında Yugoslavya'nın Ljubljana kentinde düzenlenen "2th International Symposium on the Mineral Deposits of the Alpes" sempozyumunda sunulmuş ve bildiriler kitabının 315-326 sayfaları arasında yer alan "Les mineralisations Alpines de la Turquie" isimli çok sayfalı bildiridir. KTÜ Jeoloji Mühendisliği adresli ilk uluslararası makale ise

1975 yılında Doç. Dr. Yusuf Tatar'ın "Tectonophysics" dergisinde yayınlanan "Tectonic Structure Along the North Anatolian Fault Zone Northeast of Refahiye, Erzincan" isimli makalesidir (Şekil 9) [6].

Jeoloji Mühendisliği Bölümünün bir numaralı kitap yayını, Prof. Dr. Hans Pflug ve Ass. Özkan İşgüden tarafından hazırlanan "Yapısal Jeoloji (1)" kitabıdır. Bölümün ikinci kitap yayını ise Doç. Dr. Altan Gümüş tarafından tercüme edilen ve 1970 yılında basılan "Erüptif Kayaçların Modal Sınıflandırılması" isimli kitaptır. Daha sonra 1973 yılında Doç. Dr. Altan Gümüş'ün "Maden Jeolojisi Sözlüğü", Dr. Yusuf Tatar'ın "Özel Mineraloji" ve Prof. Dr. Ekrem Göksu'nun "Yeraltı Jeolojisi" kitaplarının basımı yapılmıştır.

Şekil 9. KTÜ Jeoloji Mühendisliği Bölümü adresli ilk yayınlar (1969-1975) [6].

Akademik Çalışmalar ve Yayınlar

Jeoloji Mühendisliği Bölümünde eğitim-öğretimin yanı sıra, ulusal ve uluslararası düzeyde çok sayıda sempozyum ve çalıştaylar düzenlenmiş, kitaplar ve makaleler yayımlanmıştır. Bunlar aşağıda özet olarak verilmiştir;

Özgün Kitaplar

60 Yıllık süreçte bölüm elemanları tarafından 20 özgün ve 8 tercüme kitap olmak üzere 28 kitap yayımlanmıştır. Bunlar; Yapısal Jeoloji (1) (Prof. Dr. Hans Pflug ve Ass. Özkan İşgüden), Historik Jeoloji (Prof. Dr. Fuat Baykal), Yeraltı Jeolojisi (Prof. Dr. Ekrem Göksu), Metalik Maden Yatakları (Prof. Dr. Altan Gümüş), Mineral Tayini El Kitabı (M. Rifat Bozkurt), Jeolojik Haritalar (Doç. Dr. Yusuf Tatar), Şiran Batı Yöresi Mesozoik Karbonat Kayaçları ve Eosen Flişinin Petrografik

ve Sedimentolojik İncelemesi (Dr. Salih Yüksel), Optik Mineraloji (Doç. Dr. Mustafa Aslaner), Türkiye Bakır-Kurşun-Çinko Yataklarının Jeolojik ve Bölgesel Sınıflaması ile Plaka Tektoniği Yönünden İncelenmesi (Prof. Dr. Mustafa Aslaner), Karadeniz Kıyı Bölgesindeki Neojen Formasyonları ve Bunların Mollusk Faunasının İncelenmesi (Doç. Dr. Türker Özsayar), Alucra (Giresun) Güneydoğu Yöresinin Petrol Olanakları Bakımından Jeolojik İncelemesi (Doç. Dr. Selahattin Pelin), Fotojeoloji (Doç. Dr. Yusuf Tatar), Trabzon-Hopa Kıyı Şeridinin Yeraltı Suyu Olanakları (Doç. Dr. Remzi Dilek), Kor ve Kor Kırıntılı Kayaçlar (Prof. Dr. Mustafa Aslaner), Mineraloji-I (Prof. Dr. Mustafa Aslaner), Mineraller, Kayaçlar, Jeolojik Yapılar ve Saha Jeolojisi (Doç. Dr. Salim Genç), Mühendislik Jeolojisi Prensipleri (Prof. Dr. Fikret Tarhan), Genel Jeoloji (Prof. Dr. İsmet Gedik), Jeokimya (Prof. Dr. Miğraç Akçay), Jeostatistik (Prof. Dr. Necati Tüysüz ve Yrd. Doç. Dr. Gülten Yaylalı Abanuz) (Şekil 10), [6].

Çeviri Kitapları

Erüptif Kayaçların Modal Sınıflandırılması (J. Jung ve R. Brousse; Çev. A. Gümüş), Maden Jeolojisi Sözlüğü (G. C. Amstutz; Çev. A. Gümüş), Tortul Kayaç Terimleri Sözlüğü ve Atlası (M. M. F. Bernard ve diğ.; Çev. S. Yüksel ve S. Pelin), Özel Mineraloji (C. F. Chudoba; Çev. Y. Tatar), Granülometri Yöntemleri (A. Riviere; Çev. S. Yüksel), Sedimentolojik Analiz İlkeleri (C. I. Arents ve diğ.; Çev. S. Yüksel), Hidrojeolojide Pompaj Deney Verilerinin Analiz ve Değerlendirilmesi (G. P. Kruseman ve N. A. Ridder; Çev. R. Dilek), Tortul Kayaçlar (C. Pomerol ve R. Fouet; Çev. S. Yüksel) (Şekil 10).

Diğer Kitaplar

Jeoloji Mühendisliği Bölümü tarafından değişik tarihlerde ve değişik konularda kitap ve kataloglar yayımlanmıştır. Bunlar; 100. Yıl Konferanslar Dizisi Özel Sayı (1982), 30. Yıl Kataloğu (1995, Ed. S. Korkmaz), Mezunlar Albümü (2004, Ed. S. Korkmaz), 50. Yıl Etkinlikler ve Konferansları/Doğu Karadeniz Bölgesinin Jeolojisi (2016, Ed. S. Korkmaz), 30. Yıl Bildiriler Kitabı, cilt I ve II (1996, Ed. S. Korkmaz ve M. Akçay), 14. Ulusal Kil Sempozyu-

Şekil 10. KTÜ Jeoloji Mühendisliği künyeli özgün ve çeviri kitapları (6).

mu Bildiriler Kitabı (2009, Ed. M. Arslan ve İ. Temizel), Türkiye 1. Heyelan Sempozyumu (1991), Ulusal Mühendislik Sempozyumu Bildiriler Kitabı (2015, Ed. R. Ulusay, M. Ekmekçi, H. Ersoy, A. Fırat Ersoy), Ulusal Hidrojeoloji ve Su Kaynakları Sempozyumu (2023, Ed. E. Hatipoğlu Temizel, M. O. Sünnetçi).

Yardımcı Ders Kitapları

Jeoloji Mühendisliği öğretim üyeleri tarafından yardımcı ders kitapları ve ders notları basılmıştır. Bunlar; Petrol Jeolojisi (S. Pelin), Kuyu Logları (S. Pelin), Sondaj Tekniği (S. Pelin), Yapısal Jeoloji (S. Genç), Sedimantoloji (S. Yüksel), Saha Jeolojisi ve Yapısal Analiz (O. Bektaş), Stratigrafi (İ. Gedik), Yapısal Jeoloji (O. Bektaş ve Y. Eyüboğlu).

Dergiler

Jeoloji Mühendisliği Bölümü tarafından “KTÜ Yer Bilimleri Dergisi, Jeoloji” adıyla yılda iki sayı olmak üzere, 1981-1985 yılları arasında 10 sayı ve 1 özel sayı olmak üzere toplam 11 sayı yayımlanmıştır (Şekil 11). Dergi yayın sürecinde birçok uluslararası dergi ile değişimde kullanılmıştır.

Sempozyum ve Çalıştaylar

Bölüm tarafından 1991-2023 yılları arasında 10 ulusal ve 4 uluslararası olmak üzere 14 sempozyum ve çalıştay düzenlenmiştir (Şekil 12). Bunlar; Türkiye 1. Ulusal Heyelan Sempozyumu (1991), 30. Yıl Sempozyumu (1995), Doğu Karadeniz Bölgesinin Jeolojisi ve Maden Potansiyeli Sempozyumu (2003), 40. Yıl Jeoloji Sempozyumu (2005), 14. Ulusal Kil Sempozyumu (2009),

Şekil 11. Jeoloji Mühendisliği Bölümü tarafından yayımlanan "Yer Bilimleri-Jeoloji Dergisi"nin ilk sayısı ve Jeoloji-Jeodezi özel sayısı.

45. Yıl Jeoloji Sempozyumu (2010), Ophiolites and Related Ore and Industrial Minerals Uluslararası Çalıştayı (2012), Convergent Margins Uluslararası Çalıştayı (2014), Ulusal Mühendislik Jeolojisi Sempozyumu (2015), From Melt to Igneous Rock Uluslararası Çalıştayı (2015), 50. Yıl Konferanslar Serisi (2015/2016), Subduction Related Ore Deposits (2017), 8. Jeokimya Sempozyumu (2018), Structural Geology & Global Tectonics (2019), Sedimentoloji Çalışma Grubu-2022 Çalıştayı (2022), Ulusal Hidrojeoloji ve Su Kaynakları Sempozyumu (2023) (Şekil 13), [6].

Mezunarlar

1965-66 döneminde eğitim-öğretime başlayan bölüm, 1970 yılına kadar 5 yıllık eğitim, 1970-71 eğitim-öğretim yılından itibaren ise 4+2 yıllık sisteme geçmiştir. Bölüm ilk mezunlarını 5 yıllık süre sonunda 1970 yılında Jeoloji Yük-

sek Mühendisi unvanıyla vermiştir. Bölüm 4 yıllık eğitime tabi olan jeoloji mühendisi mezunlarını ise 1974 yılında vermeye başlamıştır. Bölümden şimdiye kadar 861 kadın ve 1839 erkek olmak üzere toplam 2700 lisans öğrencisi mezun olmuştur (Şekil 14).

Lisansüstü programını tamamlayan öğrencilerin ana bilim dalına göre dağılımı Tablo 2'de verilmiştir. Lisansüstü tez çalışmalarının yaklaşık % 85'i Sinop'tan Artvin'e, Trabzon'dan Bayburt'a Karadeniz Bölgesini kapsayan çalışmalardan oluşmaktadır. Bölgedeki magmatizma ve maden yataklarının varlığı, heyelanlar ve bölgedeki jeoloji mühendisliğini ilgilendiren sorunlar bu tezlerin konularını oluşturmuştur.

Tablo 2. Lisansüstü programları bitiren öğrencilerin anabilim dallarına göre dağılımları

Anabilim Dalı	Yük. Lisans	Doktora
Genel Jeoloji	55	22
Mineraloji-Petrografi	45	28
Maden Yatakları Jeokimya	37	11
Uygulamalı Jeoloji	63	23
Toplam	200	84

Jeoloji Mühendisliği Bölümü'nün Güncel Durumu ve Geleceği

Jeoloji Mühendisliği Bölümü Üniversitenin ana yerleşkesinde kendine ait bağımsız bir binada eğitim ve öğretim vermektedir. Üç kat ve iki bloktan oluşan binanın batı bloğunda öğrenci sınıfları ve laboratuvarları, doğu bloğunda ise yönetim birimleri, öğretim elemanları odaları ve sosyal me-

Şekil 12. Jeoloji Mühendisliği tarafından düzenlenen sempozyum ve çalıştayların basılı bildiri kitapları

Şekil 13. Sempozyum ve çalıştaylardan; a) 40. Yıl Jeoloji Sempozyumu; b) Convergent Margins Uluslararası Çalıştayı; c) Doğu Karadeniz Bölgesinin Jeolojisi ve Maden Potansiyeli Sempozyumu d) From Melt to Igneous Rock Uluslararası Çalıştayı; e) SÇG'2022 Çalıştayı; f) Kil'2009 Sempozyumu [6].

Şekil 14. Jeoloji Mühendisliği Bölümünün 50. yıl mezunları ve öğretim üyeleri (2015)

Şekil 15. a) İlk öğrencilerin KTÜ'de 40. Yıl buluşmaları, b) Mezunlarımızın 2025 yılında Ankara'da buluşmaları

kanlar yer almaktadır. Bölümde tam donanımlı 1 amfi, 5 sınıf ve 13 laboratuvar bulunur.

Bölüm güçlü bir akademik kadroya sahip olup, Genel Jeoloji Anabilim Dalında 5, Mineraloji-Petrografi Anabilim Dalında 8, Maden Yatakları-Jeokimya Anabilim Dalında 3 ve Uygulamalı Jeoloji Anabilim Dalında 6 olmak üzere toplam 24 öğretim elemanı görev yapmaktadır. Bölümün akademik kadrosunda 15 Profesör, 3 Doçent, 3 Doktor Öğretim Üyesi, 1 Öğretim Görevlisi ve 2 Araştırma Görevlisi bulunmaktadır.

KTÜ Jeoloji Mühendisliği Bölümü köklü geçmiş, güçlü akademik kadrosu ve alt yapısı ile ülkemizin en önemli bölümlerinden biri olup, 2010 yılından itibaren ulusal ve uluslararası düzeyde

akredite bir bölümdür. Bölüm, mezunlarıyla olan iletişime önem vermekte ve periyodik aralıklarla mezun buluşmaları yapılmaktadır (Şekil 15). Ayrıca 5 yıllık veya 10 yıllık periyotlarda olmak üzere mesleki anlamda ulusal ve uluslararası sempozyum, çalıştay ve kongreler düzenleyerek yerbilimlerine ve ülke bilimine katkılar sağlamaya devam etmektedir.

Bölümün tüm akademik ve bilimsel faaliyetlerini kayıt altına alarak hem bölüm arşivi oluşturmak ve hem de gelecek kuşaklara bilgileri aktarmak üzere ilki 30. yılda (1995) ve ikincisi 50. yılda (2015) iki ayrı kitap basılmıştır. Üçüncü olarak 60. Yıl (2016-2025) için benzer bir çalışmada son aşamaya gelinmiştir.

Son olarak 60 yıllık süreçte, bölümün kurulup gelişmesine, bilime ve ülke kalkınmasına katkı veren başta öğretim elemanlarımız ve mezunlarımız olmak üzere vefat edenleri rahmetle, yaşayanları saygı ve minnetle anıyoruz.

KAYNAKÇA

- [1] Korkmaz S. Cumhuriyetin Anadolu'daki ilk üniversitesi: KTÜ, Ruhun Gemisi Dergisi, Şana Taka Kütüphanesi Yayını, 6, 84-92, 2024.
- [2] TBMM Tutanakları, 1955.
- [3] KTÜ Yönetim Kurulu Kararları, 1965-1970, KTÜ Genel Sekreterlik Arşivi, Trabzon.
- [4] Duman H., KTÜ Görevim ve Anılarım, Acar Matbaası, 694 s., İstanbul, 1990.
- [5] Korkmaz, S. KTÜ Kuruluşu ve İlkleri, KTÜ Rektörlük Yayını, 80 s., Trabzon, 2004.
- [6] Korkmaz S. 50. Yıl-Geçmişten Günümüze KTÜ Jeoloji Mühendisliği Bölümü, KTÜ Basımevi, 237 s. Trabzon, 2017.